

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 14438 Prez.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Bisericii ortodoxe în Transilvania și Mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Preaonorăților protopresbiteri, onoratei preoțimi și iubiților noștri poporeni, din arhidieceza noastră transilvană, dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Cristos, iar dela noi arhierescă binecuvântare.

După introducerea mea în scaunul arhiepiscopesc, văzând și eu, cum au văzut și fericirii mei predecesori, Marele Andrei și Miron, lipsa cea mare de o biserică catedrală, aici în Sibiu, la centrul Mitropoliei noastre, după mai multe consultări, în sinoadele noastre arhidiecezane, mai ales în privința locului, ne-am înțeles frățeste, să zidim aceea biserică catedrală în centrul orașului, în fața seminarului și a reședinței arhiepiscopicești, unde cu ajutorul lui Dumnezeu s'a și zidit.

După terminarea și sfințirea acelei catedrale, ivindu-se necesitatea zidirii și a unui nou seminar, fiind cel vechiu deteriorat și nesuficient față de numărul sporit al elevilor, am pășit iarăși la consultare cu sinoadele noastre arhidiecezane, mai mult tot numai în privința locului de zidire, când apoi sinodul din anul trecut, cu majoritate de voturi, s'a pronunțat pentru zidirea celui seminar pe locul din strada Schewis, un kilometru depărtat de biserică catedrală și de reședința arhiepiscopicească.

Având eu însă convingerea, că o așa mare depărtare a seminarului de biserică catedrală ar fi în dauna bunei creșteri a elevilor seminariali, în sinodul din anul acesta am supus din nou la pertractare chestiunea locului de zidire și mulțumită bunului Dumnezeu și înțelepciunii domnilor deputați sinodali, că ne-am înțeles iarăși frățeste, să zidim în fața bisericii catedrale un nou edificiu semi-

narial, cu două etaje și cu o sală festivă și pentru sinoade și congrese, atât pe locul vechiului seminar, cât și pe locul celor două case învecinate, anume spre acest scop cumpărate de fericirii mei predecesori, rămânând neatinsă zidirea cea cu două etaje, din fundul curții seminariiale, făcută la anul 1896, fiind deplin corăspunzătoare cerințelor.

Cu multă plăcere vin a vă anunța iubiților, că noul seminar va fi unul dintre cele mai frumoase edificii din acest oraș, dar totodată a vă și arată, că zidirea dimpreună cu ajustarea lui va costă 300,000 coroane.

Deși fondul seminarial dispune numai de vre-o 200,000 coroane, și așa restul de vre-o 100,000 coroane ne lipsește, am fost siliți totuși a începe zidirea și din cauză, că vechiul seminar a fost excepționat de înaltul guvern, ca necorăspunzător. Am început însă acea zidire în bună speranță, că mai ales iubiții noștri preoți și fruntași ne vor sprijini și la aceasta întreprindere salutară, prin contribuiri benevole, precum ne-au sprijinit și la zidirea catedralei și la înființarea fondului cultural.

Dupăce colecta întreprinsă, în anul trecut, pentru zidirea seminarului ce se contemplant în strada Schewis, nu a avut rezultatul așteptat, poate și din cauza locului prea depărtat de biserică catedrală: sperăm, că acum, când acel seminar se zidește în fața catedralei, toți ceice se interesează de viitorul neamului nostru, vor sprijini după putință și aceasta întreprindere salutară.

Cunosc și eu însumi multe sarcini și greutăți ale voastre, iubiților, sporite și prin multe calamități din anul acesta, dar de altă parte știu și aceea, că acele greutăți nu vă ating pre toți în aceeași măsură. Apoi mai știu și aceea, că ori-ce ajutor atunci este mai bine primit, când se face între împrejurări grele, ca și banul văduvei din sfânta evanghelie. De aceea vă rog pe toți, cari doriți viitor

tot mai bun neamului nostru, și anume, pre venerabilii noștri asesori consistoriali, pe onorabilii protopresbiteri, preoți, profesori, învățători, pe onorații noștri avocați, medici, comercianți, proprietari și industriași, să binevoiască a jertfi, după putință, și la aceasta salutară întreprindere, având în vedere că și seminariile altor confesiuni din patrie tot prin asemenea colecte s'au înființat.

Pentru a putea face oferte mai însemnate, lăsăm ca acelea să se plătească în mai multe rate, în decursul anului, cum și ca în loc de bani, să se poată plăti și cu acții dela băncile noastre.

Nu uitați nici voi iubiților, și spuneți și poporenilor voștri, că toate ale acestei lumi sunt trecătoare, și numai singure faptele cele bune rămân și după moarte, însoțindu-ne pre toți și dincolo de mormânt. Nu uitați, că și sprijinirea institutelor noastre culturale, și așa și sprijinirea seminarului nostru este una dintre cele mai mari fapte bune.

Deși eu mai contribuesc, în tot anul, pe tot timpul cât voi mai fi în viață, câte 1200 coroane la fondul nostru cultural, dela înființarea lui în anul 1898, totuș pentru a vă premerge și vouă cu exemplul meu ofer și la zidirea noului seminar modestul sprijin de 3000 coroane.

Având zidirea noului seminar a se termina numai în vara anului viitor 1914, așa și întreprinderea colectei să se înceapă numai în sărbătorile nașterii Domnului din anul acesta, când și voi, și iubiții noștri poporeni, veți fi mai dispuși la asemenea fapte filantropice, când apoi și la întreprinderea acestei colecte tot voi iubiților preoți să premergeți cu bun exemplu și poporenilor voștri, având în vedere, că voi mai ales prin seminar ați înaintat la onoarea și pozițiunea de care vă bucurați, și numai dupăce vă veți înscrie voi, cu ofertele voastre, să apelați și la poporeni voștri, mai ales la cei mai fruntași, să contribuie

și dâșii după putință și la acest scop sfânt, mergând pe la casele lor, arătându-le că fac o faptă bună, prin care își eternizează și pomenirea lor în analele seminarului.

Atât ofertele voastre, cât și ale poporenilor voștri, să le scrieți în coalele de colectă aici alăturate, pre cari coale dimpreună cu ofertele colectate să le înaintați cassei consistoriale până la sfârșitul lunii lui Februarie 1914, de unde apoi pentru mai bună controlă se vor publica și în jurnale.

Rugând fierbinte și pre bunul Dumnezeu, să ne ajute și la aceasta salutară întreprindere și împărtășindu-vă tuturor arhierescă binecuvântare, am rămas

Sibiu, în 6 Noembrie 1913

Al vostru tuturor

de tot binele voitor

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Limba maghiară

în școlăle noastre confesionale.

De Dr. Ion Mateiu.

IV.

Va trebui apoi să cercetăm și starea psihico-fizică atât a elevilor, cât și a învățătorului, în raport cu propunerea și scopul limbei maghiare, așa dupăcum sunt formulate în planul de învățământ. Purceând din principiile pedagogiei bazate pe psihologie, avem să ne dăm seama asupra întrebării nu cumva materialul fixat este prea încărcat în proporție cu potența intelectuală a elevilor. Trebuie să lămurim, dacă nu cumva instrucția prea intensivă provoacă o surmenare cu urmări dezastruoase sau cel puțin nefavorabile asupra vieții sufletești și trupești a elevilor. Căci este un adevăr constatat prin cercetările de psihologie experimentală modernă, că învățarea intensivă alor două limbi în

FOIȘOARĂ.

O carte interesantă.

— „Notițe despre întâmplările contemporane” de Ioan cav. Pușcariu. Sibiu 1913.

(Urmare.)

Cari sunt, după I. Pușcariu, cauzele înapoierii culturale la Români din Țara Hațegului?

Românii din țara Hațegului sunt tare rămeși îndărăt în privința culturală. Cauza acestei aparițiuni e că nobilii români țărani se considerau pe sine mai mult de o dependentă a nobililor renegați și poțiori din familiile lor, cari au alte aspirațiuni decât românești; iară foștii clăcași au fost prin condițiunea lor reținuți dela cultură. Numai religiunea română i-a mai ținut și pe unii și pe alții pe lângă limba și naționalitatea lor. Dar și religiunea lor împărțită în unii și neuniți a contribuit mult la slăbirea în cultură, pentru că proselitismul împedea orice forță pentru înființarea sau susținerea școlălelor; aci numai regimul fostei granițe militare a putut face ceva, înecat le institui școlăle militare prin comuna poțiore și prin cele centrale ale companiilor de casă și a reședințelor de batalioane, precum a fost Hațegul, Răcășdia, Dobra etc. Dar aceste școlăle având mai mult un scop mi-

litar decât național român, conștiința națională în popor a rămas amorfă.

Când un episcop (Popazu) trecu pe la anul 1864 prin țara Hațegului, și se opri în Grădiște (Sarmisegetusa), acolo cuvântă poporului adunat, spunându-i că țara asta e o țară clasică, un bătrân răspunde: va fi Preasfințite, dar nu se prea fac bucate! iar la refrenul: și D-voastră sunteți urmași de împărat! îi răspunde: Va fi fi! dar am să-răcit rău.

Nu mai la religiunea străbună ține poporul mult, și dacă totuș vedem o parte din ei trecuți la reformațiunea calvină, iar altă parte la catolicism, apoi la acestea au contribuit numai măsuri drastice, pe eum a fost supunerea sub episcopul calvin pe timpul lui Rákóczy, — supunerea oarbă pe timpul militarizării și cu ocaziunea vizitărilor proselitistice ale episcopilor catolici. Când în anii puțin înainte de anul 1848 episcopul Lemény cercetă comunele din valea Julu', li succede a trage la unire vre-o câteva comune, sau mai bine zicând vre-o câțiva preoți prin daruri în bani etc., — însă comuna cea mare de acolo Petrilla nu voi în nici un cas a se declara pentru trecere și episcopul părăsi locul cu exclamarea: nu degeaba se chiamă satul vostru Petrilla, pentru că v'au împetrit dracu! După anul 1848 comunele trecute la unire, voiră a se întoarce iară la religiunea ortodoxă, și pe când eram eu în Pui ca judecător, ferberea în popor era la culme. Atunci eși la fața lo-

cului comisarul politic Domkay cu jandarmii ca să împedea lucrul; el ținu poporului adunat o cuvântare, în care între altele zise: De aceea să nu treceți la neuniți, pentru că e bine ca omul să-și păstreze legea strămoșească! La aceasta un bătrân răspunde: Tocmai de aceea trecem iară la neuniți, pentru că asta a fost legea noastră strămoșească!

În fine trebuie să amintesc că vedeam cu durere, poporul inconștiu de trecutul său, arzând var din petrele monumentale, ce le scoteau diu ruinele Sarmisegetusei și a altor asemenea edificii din timpul Romanilor, sau că veneau străinii, Engiezi, Francezi, Nemți, și plătind poporului să sape exportau ce se afla mai frumos și mai demn de istorie.

Cum povestește Pușcariu o delicatță de aristocrat ungar?

Pe timpul funcțiunei mele la excozitura judecătorească în Deva, se întâmplă și sosirea guvernatorului Schwarzenberg (1851), apoi în anul următor (1852) și călătoria împăratului prin Ardeal. Primirea guvernatorului se pregăti la hotelul cel mare în Deva. Români decorară poarta intrării cu flori în tricolorul național cu inscripțiunea asemenea din flori compusă: Bine ai venit! și i-se ținu o cuvântare de bineventare, după care guvernatorul suindu-se pe trepte în sala cea mare, acolo îl așteaptă aristocrația ungurească sub con-

ducerea lui Barcsay, care întimpină pe Schwarzenberg cam cu aceste cuvinte: Noi nu te putem primi cu flori, pentru că grădinile noastre de flori le-au ruinat gloatele revoluționare etc., (aluziunea la Români și la florile pregătite pentru primire).

Urgisitul ministru Bach — educatorul Ungurilor.

Ministrul Bach, care se ridică după baricadele cele mai democratice ale Vienei din anul 1848/9 până la baronul cel mai aristocratic-biurocrație, — avea un talent admirabil în privința organizării statului pe baze centralistice germanizatoare, și poate că el ducea operatul său la o perfecțiune și mai durabilă, dacă nu-l încureau chiar colegii săi, precum era președintele cabinetului Bual Schuenstein cu politica exteroară a lui cea scălcăiată, Thun cu jesuitismul său cel încarnat, Baumgarten și Bruck cu finanțele cele greșite, Kempen cu jandarmeria cea teroristică etc., — cu deosebire dacă evenimentele din afară nu ar fi inundat terenul lui Bach cu torenții irezistibili cari au mîturat tot ce a creat el. Numai un anulet foarte prețios a rămas în urma lui Bach, pentru Unguri, adică școlăle ce le-a dat, ca să știe, cum se pot traduce măsurile lui cele absolutistice biurocratice în formă absolutistice constituționale ungare. A fost pentru ei o școlă cam scumpă, dar care acum le aduce procente cu îmbelșugare.

vârsta fragedă a copilăriei este împreună cu scăderi mari în paguba adevăratei educații și duce adeseori la rezultate funeste. Iată în adevăr ce spunea în această privință la 1889 însuși contele Apponyi: „E cu totul altă întrebare să-ți însușești o limbă în măsura aceea, ca s'o poți folosi potrivit trebuințelor zilnice, să te poți apropia de aceea comoră sufletească, și e cu totul altceva a-ți însuși o limbă străină, până la acel grad, ca să poți gândi în limba respectivă, să-ți poți forma ideile, să-ți poți permite discuții științifice în limba respectivă. Aceasta poate succeda numai minților excepționale. Oameni dăruți cu talent deosebit și mai ales cu talent pentru limbi pot ajunge să vorbească corect multe limbi cu siguranță egală, pot să-și construiască ideile în mai multe limbi, pot să găsească expresia pentru orice idee în mai multe limbi, dar a aștepta, a pretinde aceasta dela marea mediocritate, este imposibil. La marea majoritate, formarea ideilor, cugetarea, se poate întâmpla în mod sănătos numai într-o limbă. Cu toții am întâlnit în viață astfel de indivizi, cari știau mai multe limbi, și stărușorul a fost, că la acești indivizi lipsa corectității în exprimare reacționează și asupra formării ideilor și că nu e în stare să producă gândiri clare, nu poate să desfășure o logică și o gândire puternică mintea aceea, în care stăpânește confuzie de limbi. Astfel că siluirea (forțarea) unei limbi străine până la măsura încât să se poată cugeta în ea, să se poată face discuții științifice cu ajutorul ei, duce la majoritatea oamenilor necondiționat la unul din aceste două rezultate: sau la zdrobirea puterii intelectuale, la perturbarea funcțiilor unitare ale intelectului sau la celalalt: expulzarea limbii străine și înțirirea limbii străine în locul ei. (Cf. Országyi lési Értésítő din 16 April 1907).

Cam aceeași părere o lansează și pedagogul german Th. Ziegler, dela universitatea din Strassburg când zice: „Nimic mai nenorocit decât un copil, sau chiar un popor, care dela început învață să vorbească în două limbi. A vorbi două limbi în aceeași măsură, înseamnă a nu fi orientat în nici una. În limba unui popor sunt depuse simțăminte și interesele lui; de aceea celce nu stăpânește deplin o limbă, n'are rădăcini trănice în nici un popor, nu poate avea față de nici un popor un interes deplin și neimpărțit“. (Cf. Th. Ziegler, Vom Sprach-

Verstehen und Sprachen-Lernen p. 20. Citat la Dr. O. Ghibu Der moderne Utraquismus p. 39)

Va trebui, apoi să ne pronunțăm și asupra altei întrebări importante. Anume școala de azi cu materialul ei vast nu nesocotește oare principiul normalității planului de învățământ, considerând mai mult unele obiecte în paguba reală a celorlalte. Căci un astfel de procedeu este împotriva principiilor pedagogiei moderne. Mi-aduc aminte că în 1908 însuși Iancsó Benedek, vizitând în calitate de comisar ministerial școlile noastre primare, a fost necesitat să constate că limba maternă și alte studii importante, au fost neglijate din partea învățătorilor în folosul altora și spre marea pagubă a educației și instrucției adevărate a elevilor. Acest fenomen îl confirmă și un profesor ungar. Anume el spune, că elevii români de prin anii 70 la intrarea lor în liceu nu știau cei drept unguște, dar altfel cunoștințele lor din celelalte studii nu erau mai reduse decât ale acelor cari în general terminau școala primară. În timpul mai nou însă, de când li se predă și limba maghiară în școala primară profesională, nu știu nici unguște și pe lângă aceea și ignoranța lor în alte materii e mult mai mare decât la media elevilor (cf. Kunfi Zsigmond Népoktatásunk bünei Budapest 1908 p. 59). O constatare foarte importantă a făcut în această privință și conferența cerc. VII (Zarand) în 1912, declarând unanim că „principala cauză a progresului slab din școlile noastre este îngreunarea școlii cu prea multe ore de limba maghiară“ (Vezi Darea de seamă despre conferințele învățătoresci din 1912. Sibiu 1913 p. 17). În aceste cazuri am avea deci o verificare a disconsiderării principiului normalității.

Trebuie în fine să cercetăm și situația învățătorilor în legătură cu starea actuală a învățământului. Este știut, că programa școlii le impune astăzi o muncă din cele mai grele. O serie de studii număroase toate de o importanță însemnată pentru viață. Spre a le preda pe toate în aceeași extenziune cu egal succes, e nevoie în adevăr nu numai de însoțire și devotament ci și de o considerabilă putere și sănătate trupească. Ceeace îngreunează însă și mai mult situația lor este propunerea și unei a doua limbi. Nu năi acela își poate da seama de piedecile enorme și storfările neînchipuite ce

le fac în acest punct învățătorii școlilor noastre, care a avut fericirea dureroasă să guste din fructele amare ale dăscăliei românești.

Delegațiunile.

Marți s'au intrunit delegațiunile în sesiune ordinară în Viena. Delegațiunea maghiară și-a ales president pe baronul Láng Lajos, iar cea austriacă pe Dr. Leo. Fiecare delegațiune a ales comisiunile obicinuite, apoi Mercuri delegațiunile s'au prezentat în fața Majestății Sale Monarhului, în palatul din Schönbrunn. Monarhul le-a primit în sala consilierilor intimi, și anume, la orele 11 delegațiunea maghiară, la orele 12 delegațiunea austriacă. La vorbirea pe care i-a rostit-o presidentul Láng, Majestatea Sa a răspuns următoarele:

„Cu multă căldurosă și cu sinceră satisfacție primesc asigurările acum rostite despre credincioasa D-voastră alipire.

Incurcăturile războiului balcanic, a căror izbucnire a reclamat atențiunea D-voastră cu ocaziunea sesiunii din urmă a delegațiunilor, s'au terminat cu încheierea războiului al doilea balcanic.

Năzuința guvernului meu, sub durata crizei, era aceea, de a feri interese politice și economice ale monarhiei de păgubiri, și de a promova, după putință, în orientul apropiat formarea unei situațiuni înainte stabilite.

Cu considerare la marea importanță pe care o are pentru monarhie marea adriatică, singurul drum maritim pentru comerțul nostru pe apă, guvernul meu a dat o specială atențiune rezolvării chestiei albane.

În perfectă concordie cu guvernul aliat al Italiei, am făcut propunere, în conferența ambasadorilor, ținută în Londra, ca să se creeze un principat independent albanez spre care scop ne-a succes să câștigăm consentimentul și sprijinul și al celorlalte puteri.

Raporturile noastre cu toate puterile sunt nelnterupt amicabile. Alianța, care de decenii ne leagă de imperiul german și de Italia, spre fericirea popoarelor noastre, s'a dovedit de nou în timpuri serioase, de puternică forțăreață a păcii europene.

Vizita prea îmbucurătoare, pe care ni-a făcut-o aici nu de mult Impăratul german, dă dovadă nouă despre legăturile strânse de prietenie cari există între noi și imperiul german.

Bugetul ordinar al ministeriului meu de războiu pe jumătate de an, se învârte între cadrele normale.

Pregătirile protentate de războiu din urma trecută au cauzat erogațiuni însemnate. Acestea vi se vor prezenta ca suprapretenziuni. Luarea lor în considerare o recomand cunoscutului zel patriotic de jertfăre al D-voastră.

Puterea mea armată și-a împlinit chemarea plină de greutate, în urma evenimentelor serioase din Balcani, între împrejurări grele, cu cea mai sinceră cunoaștere de datorință, spre deplina mea mulțumire.

Sprijinit pe probata capacitate de luptă a puterii armate, a marinei și a trupelor pentru apărarea țării, guvernul meu a putut să câștige valoare cu mijloace pacifice scopurilor avute în vedere.

În dezvoltarea culturală și economică a Bosniei și Herțegovinei, n'a intrat nici o turburare, cu toată starea de războiu din statele învecinate. Votarea din partea dietei din Bosnia și Herțegovina a legii despre clădirea de căi ferate, care lege e chemată să asigure legăturile de comunicare între cele două țări, din motive politice și economice de o grabnică necesitate, formează dovada despre maturitatea, cu care acest corp reprezentativ înțelege cari sunt interesele cele mari ale monarhiei.

Problemele ce vă stau înainte le veți rezolva după priceperea și cu zelul patriotic la care conțez, salutându-vă din inimă.

Același răspuns l-a dat Majestatea Sa și la vorbirea, care i-a fost rostită din partea presidentului delegațiunii austriace.

Mercuri d. a. la orele 3 subcomisiunea externă a delegațiunii maghiare a ținut ședință sub presidenția domnului Berzeviczy. Ministrul de externe, contele Berchtold, și-a făcut în fața ei expozelul politice sale, pe care tot în ziua aceea, la orele cinci, l-a spus și în fața subcomisiunii externe a delegațiunii austriace. În subcomisiunea maghiară domnul Berchtold a vorbit unguște, în cea austriacă nemțește. Asupra expozelului său vom reveni.

În ședințele de Joi ale delegațiunilor și-a făcut apoi darea de seamă domnul ministru de războiu Krobotin, care a prezentat delegațiunilor bugetul anului viitor. 1914, cu suma de aproape 300 milioane coroane, cheltueli ordinare comune numai pe prima jumătate a anului, și cu 36 milioane coroane, cheltueli extraordinare, avute în cur-

sul anului 1913. Dintr'un raport separat a ministrului de războiu aflăm apoi, că măsurile excepționale militare, cari au fost luate în fața războiului din Balcani, au mai reclamat cheltueli în sumă de 406,68.000 coroane, afară de cele votate deja în anul trecut. Vineri s'a început discuția asupra expozelului ministrului de externe în subcomisiunea de externe a delegațiunii maghiare, care se va continua în cursul săptămânii acesteia.

NOUȚĂȚI.

Jubileul Monarhului. În 2 Decembrie 1913 împlinindu-se 65 de ani, decând Monarhul nostru s'a urcat pe tronul habsburgilor, s'a ivit planul de a se face pregătiri pentru ridicarea unui monument suveranului. Și anume popoarele din statele triplei alianțe voiesc să și exprime mulțumirea, pentru binecuvântările acestei alianțe, aceluia dintre întemeetorii săi, care singur se mai află în viață. După constituirea comitetului se vor invita cei mai de seamă artiști din Austro-Ungaria, Germania și Italia pentru stabilirea amănunțită a lucrărilor.

† **Generalul Probst de Ohstorff**, fost comandant al corpului 12 de armată austro-ungară din Sibiu, a răposat în etate de 77 ani în Graz, unde se retrăsese după pensionare.

Două poduri peste Dunăre. Guvernul român a numit o comisiune, care în înțelegere cu comisiunea numită din partea guvernului sârbesc, va avea să stabilească locul cel mai potrivit pentru clădirea unui pod, care are să lege România cu Serbia. Un alt pod e proiectat apoi a se face tot peste Dunăre, pentru a lega România cu Bulgaria.

Numerus clausus la universitatea din Praga. În considerare că la universitatea din Germania s'a redus considerabil numărul studenților negermani, s'au inseris numeroși studenți ruși la facultatea de medicină a universității nemțești din Praga. Deoarece prin împrejurarea aceasta ascultătorii din patrie sunt mult împedecați, mai ales în lucrările din laboratorii, colegiul profesional a hotărât să nu mai primească în anul școlar 1913/14 alți studenți din străinătate. În același timp s'a ales o comisiune, care să facă propuneri cu raport la introducerea unui număr fix de studenți străini la universitatea germană din Praga.

Atelierul de țesături și cusături românești dela Oraștie se adresează publicului cu următoarea rugare: Apropindu-se sfintele sărbători ale Crăciunului și Anul nou, când fiecare ține să surprindă pe iubții săi cu vre un cadou, atragem luarea aminte a publicului românesc asupra atelierului dela Oraștie, unde fetele noastre pregătesc tot felul de obiecte țesute și cusute, potrivite pentru surprinderi de sărbători. Pentru a putea ocupa cât mai multe țerance, cu deosebire în anul acesta fatal, când revărsările de ape au cauzat ațalea pagube și dezastre țărănimii noastre, rugăm pe toți frații și surorii noastre, să și facă comanda pentru cadouri la atelierul numit, căci vor împlini prin aceasta un act și național, și caritativ.

Automobil. În orașelul Sănmărtin s'au ținut tratări privitoare la introducerea unei comunicațiuni cu automobilul pe linia Murăș-Oșorhei, Sănmărtin și Mediaș. Vor circula între aceste orașe zilnic unul sau două automobile. Cheltuelile de întreținere s'ar urca la 300.000 de coroane.

Holera. Din Timișoara se scrie, că autoritățile comitatului au izbutit a sufoca cu desăvârșire holera din toate comunele acestui ținut. S'au constatat oficial nouzeci și nouă de cazuri de epidemie, din acestea 55 au fost mortale. Cazuri singuratică se mai arată în vre-o două trei comune din alte comitate.

Caz de moarte. A răposat săptămâna trecută Matilda Marchesi, una din cele mai vestite profesoare de cant ale Europei. A istruat mai întâi în Viena, ear după aceea la Paris. Din școala ei au ieșit și câteva cântărețe române. Matilda Marchesi a trăit 87 de ani.

Geniul lui Edison. În editura Societății de cinetofon ungare (Budapesta, strad. Falk M.ka 30) a apărut zilele acestea un elegant album, cu text german și maghiar, în care se pot găsi lămuriri privitoare la filmul vorbitor, cea mai nouă invenție a genialului Edison. Albumul cuprinde biografia inventatorului și stiri despre cinetofon și numeroase voci de presă. Prețul unui volum 5 coroane.

Asolutismul însemna egalitate de drept în formă negativă.

Cu tendințele regimului austriac de a centraliza toate provinciile monarhiei într'un stat omogen cu colorit germanizator nu se putea împăca nici una din celelalte naționalități, afară de Germani. Intre acești din urmă numărău și pe Sași ardeleni, cari cu toate că regimul centralistic țerense cu de săvârșire toate instituțiunile municipale săsești și Săxenland-ul lor îl împrăștiă prin celelalte districte administrative ca făina orbului, și totuși aflau recompensă liniștitoare în prospectul realizării marelui ideii a germanismului, ce se extindea peste toată țara. Români, cari de-abea scăpaseră de lanțurile feudalismului maghiar, se văzură înșelați și în constituțiunea din Martie 1849, ce-i ignoră cu totul. Pentru danșii absolutismul, care egaliza încâtva toate popoarele și le făcuse lor asemenea — era un solatium miseris socios habuisse dolorum — și de aceea ei purtau cu un fel de indiferentism stoic sarcina acestui absolutism, în care aflau un fel de egalitate de drept cel puțin în forma negativă, și posibilitatea de a înainta chiar și în starea materială alături cu ceilalți.

Nu așa celelalte naționalități, cari bazate pe dreptul istoric nu puteau exista altfel, decât pe lângă hegemonia peste naționalitățile mai năințe neindreptățite, și asta nu o puteau s'ajunge decât a da pe nemți jos, ca să se sune ei.

De aci se explică organizarea elementelor nemulțămite în așa numitele „regime secrete“ de pe la a. 1851—1854, atât în

Ungaria cât și în Ardeal; de aci se explică că ori din care parte era amenințată monarhia, elementele revoluționare alergau în castelele inimice, ca să ajute la răsturnarea instituțiunilor centralizatoare.

Miscările acestea izbutiră pe față mai întâi în Milan la 6 Februarie 1853 în revolta lui Mezzini, curând după aceea se întâmplă atentatul de asasinare în contra Impăratului pe Bastia Vienei prin ungarul Libény; revolta pregătită în Ungaria și Ardeal fu intimidată prin descoperirea ei și prin justificarea lui Töök et consorti la Maros-Vásárhely.

Tot pe atunci izbucnind resbelul orientat, în care împăratul rusesc conțand pe recunoștința Austriei pentru serviciile din anul 1849, atacă pe Turci. Austria, însă, în loc să ajute pe Rus, luă pozițiune contrară și silind pe Rusia a se retrage din principatele românești, pe acestea le ocupă ea însăși. Când am primit pretura Venetiei-inferioare, trupele austriace erau în trecere pe acolo spre România.

Puternicul Bach trimisese pe frate-său în România, ca să ia administrațiunea țării în mână. Boierii țării însă îi răspunseră cu rezoluțiune: Monsieur Bach! decât cu două lanțuri în gât (naționalitatea și religiunea) mai bine numai cu unul (adecă: decât să pierdem și naționalitatea și religiunea prin nemți, mai bine ne supunem muscalului, unde ne rămâne cel puțin religiunea).

(Va urma).

Constituire. Societatea academică „Carmen-Sylva” din Graz, în urma dimisiei vechiului comitet s'a constituit din nou în modul următor: Președinte: Iosif Stoichița cand. med. Secretar: Emil Neagoș cand. med. Cassar: Octavian Bocancia stud. tehn. Bibliotecar: Nicolae Dobrotă stud. acad. com. Controlor: Ioan Sarbu cand. med.

Societatea Academică „România Jună” din Viena, s'a constituit în adunarea generală din 8 Noemvrie 1913 în următorul mod: Președinte: Z. Paclisanu, teol. abs. doctorand. Vicepreședinte: Al. S. Iorga, stud. arhitect. Secretar de ext.: T. Petruc, cand. ing. forest. Secretar de int.: I. Fusul, stud. tehn. Cassar: I. Comșa, stud. com. Controlor: S. Patrăș, cand. med. Bibliotecar: P. cav. de Bejan, cand. ing. silv. Econom: I. cav. de Polclitar, cand. ing. silv.

Soartea unei expediții polare. Se anunță, că un viscol de zăpadă ar fi nimicit pe toți membrii expediției polare de sub conducerea exploratorului Stephanson. Exploratorul a plecat din Anglia la sfârșitul lui Aprilie, în Newyork s'a urcat pe un vas pentru călătoria spre pol, cu scop de a cerceta teritoriile necunoscute, care zac spre nord dela Alaska. Expediția a fost văzută mai pe urmă în strămtoria dela Behring pe la sfârșitul lui Mai. De atunci nu i s'a mai auzit de veste.

Lege contra bacșișului. Orașul St. Louis, o localitate cu 800 mii de locuitori, a întocmit o lege contra bacșișului, provocată prin o grevă de câteva săptămâni a chelnerilor. Greviștii adevăcau declarat că obiceiul de a da și a primi bacșiș este nedemn de un om onorabil. Legea din St. Louis pedepsește atât încercarea de a da bacșiș, cât și primirea lui cu o amendă de cel puțin zece dolari. Pe calea aceasta sperază conducătorii orașului american să stărpească din rădăcina obiceiul pomenit.

Reprezentările teatrale date de „Reuniunea sod. rom.” în 21 Noemvrie au reușit peste așteptări. Amândouă piesele au fost bine jucate, iar publicul a rămas mulțumit de prestațiunile diletanților. Raport va urma în numărul viitor.

Mulțămă. Administrația casei bisericii din București a binevoit a dăruți pe seama bisericii gr. ort. române din comuna Tărlungeni, tractul Brașovului, toate cărțile bisericești tipărite cu litere latine. Pentru care dar marinosos îi aduc și pe calea aceasta sinceră mulțămă. Tărlungeni, 3/15 Noemvrie 1913. Dimitrie Manole, paroh gr. ort. român.

La așezământul umanitar, numit „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu” s'au înscris următorii membri noi: Ion Radu măcelar și soția sa Maria, Ion Petrașcu, croitor și soția sa Elisaveta, Elea Dumitru, Adolf Zandtner și Friederike Schneider, toți din Sibiu, Toma Poda și soția sa Ana din Săcădate; Ana Ion Vlad din Jina, George Stăneasa, inv. penz. și soția sa Maria n. Moldovan din Gușterița. Ajutoare statutare s'au dat după reposesații membri Iosif Neugebauer, locot. în retragere, Dobra Băra din Rășinari; Lina Florița și Nicolae Ucenic, econ. Cu acestea numărul cazurilor de moarte a ajuns la suma de 221. Pe când se pune în vedere, că la Reuniune se primesc ori când membri cu taxa de înscriere de 2 cor. și cu câte 60 bani după cazul de moarte, totodată se atrage luarea aminte asupra întreprinderii de înmormântări (pompe funebre) a Reuniunii.

Clericii pentru fondul Aurel Vlaicu. Clericul Emil Gan, a administrat la fondul A. Vlaicu pentru ajutorarea tinerilor meseriași, cu scop de a-și înmulți cunoștințele în străinătate cor. 1064, dăruite precum urmează: M. Secășanu, Gr. Biji, I. Popu, M. Tarcea, I. Malos, A. Baciu, O. Cupșa, S. Teșosu, I. Stăneasa, P. Colhon, N. Dragomir, A. Băcilă, clerici cursul III; I. Clopotel, Fenechi, A. Babă, V. Lădariv, I. Dragoș, D. Antal, clerici cursul I. fiecare câte 20 bani; Petru Sabău, abs. de teol., custodele „Asociațiunii”, Emil Sorea, cler. curs. III, câte 1 cor.; Victor Ciapă, P. Nicola cl. curs. I, G. Suci, I. Stinea, A. Brotea, cl. curs. III, câte 40 bani; V. Barluț, cl. curs. I, 30 bani; I. Truca, A. Runcan, A. Pascu cl. curs. III, câte 50 bani; A. Stefan cleric curs. III, 48 bani; I. Pleșa, cl. curs. III, 26 bani; Z. Stanciv, C. Georgea, I. Radu, Tr. Sava și I. Lupu, cl. curs. I, câte 10 bani. La același fond au mai dăruit: I. Bercaș, cu prilejul hirotesirii sale întru protopresbiter (Cohalm), cor. 250 și Nicolae Gavrea, paroh (Bendorf), cor. 1. Starea fondului cor. 10534. Pentru primos aduce calde mulțămite, în numele „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu președint.

Cartea de Aur. În curând va fi scos din tipar și trimis abonaților volumul VII din valoroasa publicațiune a domnului T. V. Păcățian: *Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară.* În volumul acesta, de o estensiune de 50 coale de tipar, e descrisă epoca dintre anii 1881—1896, cu toate mișcările politice-naționale din acei ani, ca: organizarea partidului național român, conferențele naționale din Sibiu, Memorandul, Replică, procesul replicii, procesul Memorandului, etc. și sunt date în întregime vorbirile parlamentare, rostite de deputații români în dietă și de Arhierii români în casa de sus. Sunt date și părerile bărbaților de stat maghiari și vorbirile lor, rostite în chestia de naționalitate. Fiind acum atât tipariul cât și hârtia, cu mult mai scumpe decât mai înainte, prețul acestui volum face 12 coroane exemplarul broșat și 14 coroane exemplarul legat. Doritorii de a avea întregul op, volumele I—VII, cu prețul de 72 coroane exemplare broșate, și 86 coroane exemplare legate, sunt rugați să se adreseze autorului în Sibiu (Nagyszeben).

„Albina” institut de credit și economii în Sibiu.

Aviz.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu, cari pe baza acțiunilor vechi, cu numeri însirați mai jos, au subscris acții din emisia V-a, sunt provocați ca în termen de 6 săptămâni dela datul acestui aviz, să plătească ratele restante. La caz contrar se va aplica § 10 din statute.

Nrii: 1131/2, 2386/7, 2985, 3951, 4132, 4779, 5386, 5618, 5846, 6922/3, 7131/2, 7779, 8984, 10779, 11984, 12256/60, 12620/2, 13147/8, 13180, 13985/6, 14459

Sibiu, 18 Noemvrie 1913.

Diracțiunea.

Serate de ale meserișilor noștri.

La ședința literară trecută din 31 Oct. „Reuniunea sodalilor români” din loc a avut concursul prețios din partea dsoarei Ec. Pitiș, cunoscuta scriitoare, și din partea dlui V. Stoica, profesor la școala civilă de fete a „Asociației.”

După citirea protocoalelor administrative, dl Tordășianu, în cuvântul dsale de deschidere, tratează mai multe chestii de deosebită însemnătate pentru meseriașul român. Intre altele scoate la iveală faptul, că mulți dintre meseriașii noștri, umbind prin țări străine, perfecționându-se în bransa lor și prin aceasta venind în contact cu diferiți oameni, au ocazia de-a învăța multe și astfel întorcându-se din nou în mijlocul nostru contribuie în mare măsură la întărirea clasei noastre de mijloc. Un astfel de tânăr sârguincios e și dl V. Popovici, care, după ce a petrecut ani îndelungați prin țări străine, lucrând prin diferite ateliere, s'a reintors din nou în mijlocul nostru deschizându-și atelier propriu de mecanică și lăcătușerie de artă în str. Anna Nr. 11. Dl Tordășianu laudă niziunțele de progres ale dlui Popovici și îl aduce de model multora din noua generație. Totodată arată publicului un aeroplan în miniatură, lucrat de tânărul mecanic A. Iacob, și descriind amănunțit părțile aparatului, — după explicațiile inventatorului, — îl recomandă atenției acelor, cari i-au dat ocazie și în veci neuitatului Vlaicu să se valideze. — Drept un lucru, care cred că interesează pe toți, — zice dl Tordășianu, — este faptul, că aproape nu este zi în care să nu fim căutați de doi trei băieți de pe sate, doritori de a îmbrățișa meseriile. Un cuvânt de laudă și recunoștință în această privință merită pădurarul Teodor German din Poșaga de sus (Munții apuseni), din a cărui comună se găsește azi în Sibiu 12 ucenici români, plasați pe diferite meserii. Pădurarul German acuma așezut, ca din comuna sa să fie și copile așezute la diferite meserii (croitorit etc.) potrivite lor. Vorbește apoi despre stipendista reuniunii, dsoara Eug. Roman, care de prezent se află în Viena, unde face practică într'un atelier mare de mode. Scoate la iveală tendințele reuniunii de a-și forma o orchestră proprie, pentru care scop s'au cumpărat instrumentele necesare, iar ca instructor a angajat pe tânărul pedagog, dl M. Negrea, elev al conservatorului de muzică din Viena. Aduce ca exemplu fapta nobilă a dlui Ioan Radu, măcelar, care sa înscris între membrii pe viață ai reuniunii cu taxa

de 50 cor. Mai amintește unele fapte întâmplare în sinul reuniunii, iar la urmă declară ședința literară deschisă.

Corul seminarial sub conducerea harnicului dirigent Scol a executat mai multe bucăți cu rară precizie. Au declamat unele bucăți umoristice d-nii A. Popovici și A. Ștefan. Dl M. Corfariu cu dsoara Ciontea au executat diferite bucăți, primul cu violina și dsoara Ciontea cu citera. E! Măgean a vorbit despre istoricul reuniunii, în legătură cu desvoltarea clasei noastre de mijloc, dl Stanciu a cântat unele române, fiind acompaniat la pian de fetița dsale. Dar ce-a ridicat mai mult nivelul acestei ședințe au fost duioasele poezii citite cu atâta gingășie de însași autoarea lor, de dsoara Ec. Pitiș. Am ascultat câteva clipe frumoasa limbă românească în toată curățenia ei. Totodată și îndușetoare conferență a dlui prof. V. Stoica, despre apostolul limbii românești, care a fost G. Lazar. Dl Stoica a stors lacrimi din ochii multor, prin descrierile ce le-a făcut despre viața sbuciumată și plină de necazuri a marelui luminător al poporului nostru. Atât dsoarei Pitiș cât și dlui prof. Stoica li-s'au făcut adevărate ovații de admirație.

La sfârșitul ședinții se sortează mai multe broșuri între publicul asistent. La ședința viitoare care se va ținea Joi în 27 crt. va vorbi dl Dr. Sabin Opresan, profesor la școala civilă de fete a „Asociațiunii.”

Gruia

Expoziția de vite din Alțina.

Duminecă, la 26 Oct. n. 1913, Reuniunea română agricolă sibiană a organizat a 22 a expoziție de vite de prăsilă (bovine) în comuna Alțina (cerc. Noerich). Scopul legat de astfel de expoziții, de a urni și încuraja adevărata propășire în economia vitelor, s'a ajuns și în Alțina, unde s'a dovedit, că sămânța sămănată în răstimpul de 25 ani, de când Reuniunea noastră agricolă muncește, spre binele și înaintarea economului român, a ajuns în pământ roditor.

La expoziția din Alțina comitetul Reuniunii a fost reprezentat prin membrul său Nicolae Iosif, totodată președint al expoziției, prin cassarul Romul Perianu, totodată raportor al juriului și prin custodele Andreiu Teodor, ear comisiunea economică comitatenză prin vice-notarul comitatenză Arpad Mihály. Din Noerich au participat pretorul și veterinarul cercual, ear conlocutorii sași din Alțina au fost reprezentați prin primarul comunei.

Cuvântul de binevențare l-a rostit părintele I. Petrișor, care se găsea în fruntea numeroșilor economi din Alțina și din comunele învecinate, ear d-sale i-a răspuns dl Iosif. E de remarcă, că la sosirea trenului oaspeții au fost întâmpinați de fanfara țărănilor noștri din Alțina, care a cântat destul de bine atât la sosire, cât și în drumul până în târgul de vite, locul pe care s'a ținut expoziția. Din înfățișarea vitelor expuse de economii noștri din Alțina, Bendorf, Chirpăr, Ilimbav, Marpod și Noerich (n'au fost expuse vite, din cauze necunoscute, din comuna Fofeldea, Cichindeal și Hosman), s'au putut deduce, că economia de vite la ai noștri a luat avânt în bucurător. Vitele expuse au fost de soi bun, au fost bine îngrijite și bine nutrite. Cu laudă amintește, că comitetul aranjator local, membrii din direcțiunea însoțirii noastre de credit „Raiffaisen” din Alțina, în frunte cu președintul său parohol Ion Petrișor, și-au împlinit în mod ireproșabil datorința, conșerind expoziției și aranjând după grupe materialul expus, prin ce s'a ușurat foarte mult lucrările, și altfel destul de nevoioase, a'e juriului.

După deschiderea prin dl Iosif a expoziției și după constituirea juriului, s'a urmat la esaminarea vitelor expuse, după terminarea căreia s'a statorit lista premianților. Înainte de distribuirea premiilor, dl Iosif a ținut o prelegere despre alegerea soțiilor de vite, despre îngrijirea și hrănirea lor, stărind cu deosebire asupra faptului, că e mai potrivit, din toate punctele de vedere, să ținem vite mai puține, dar de soi ales. Dl Iosif, de încheiere, a îndemnat poporațiunea să nu întrelase a lua parte la expozițiile de cai, ce se țin anual în Noerich, și la târgurile de vite împreunate cu premiile, ce le aranjază comisiunea economică a comitatului, în fie-care primăvară, în Sibiu etc.

Intre exponenți s'au împărșit în total cor. 300 premii cu sume de 10. 8. 6. 5. 4. 3 și 2 cor., cum și numeroase broșuri, dăruite de Reuniunea agricolă și de comitetul „Asociațiunii.”

După săvârșirea acestei lucrări de preste 5 ore, sunetele fanfarei ne-au condus la masa bogată a părintelui Petrișor, unde s'au continuat sfaturile și îndrumările binevoitoare, ear ca o dovadă, că și în Alțina a străbătut durerea pentru pierderea îndurată prin moartea lui Vlaicu, s'au colectat câteva coroane în amintirea lui și în folosul Fondului Aurel Vlaicu pentru ajutorarea tinerilor meseriași, doritori de a-și înmulți cunoștințele în străinătate.

Dacă bine a reușit și această lucrare a Reuniunii agricole, meritul revine harnicului paroh Ion Petrișor, care a primit greaua sarcină de a mișca în scurt timp Alțina și jurul în favorul expoziției, care a fost plină de învățături și foloase materiale pentru poporul muncitor. „D-zeu vede!”

Cărți și reviste.

În țara lui Vlaicu. Adunarea Asociațiunii ținută la Oraștie în 14 și 15 Septemvrie 1913. Primos pomenirii lui Aurel Vlaicu. Închinat de: „Solia Satelor”. — Broșură de 64 pagini. Prețul 80 bani. De vânzare la redacția „Solia Satelor” în Cluj, str. Gyulai Pál nr. 16.

Raportul general al comitetului Reuniunii române de muzică din Sibiu pe anul 1912—13. Raportul arată însemnătatea culturală a reprezentațiilor de operă, date anul acesta în Sibiu, împreună cu recensiile apărute din acest prilej. — Reuniunea a avut 12 membri onorari, 5 fondatori, 96 membri activi (intre cari 50 dame, 46 domni) și 40 membri ajutători. Starea averii cu 14 Septemvrie 1913 este de 9195 coroane 60 fileri. (Adunarea generală a Reuniunii s'a ținut ieri, Duminecă, în 10/23 Noemvrie 1913, despre care vom raporta în numărul viitor.)

Istoria școlilor nășădene, scrisă cu prilejul jubileului de 50 de ani de existență (1863—1913) a gimnaziului superior fundațional din Nășăud, de Virgil Șotropa, și Dr. Nicolae Drăganu. Nășăud 1913. — Un mare volum de 414 pagini-cu următorul cuprins: Școalele române în secolul XVII și XVIII. Fondurile școlare nășădene. Școala normală și institutul militar; Școale triviale; Școale comunale naționale; Preparandia (toate cu istoricul, mersul instrucțiunii, personalul didactic și elevii lor). Școala de fete. Reuniunea Mariană. Bărbați ieșiți din școlile primare nășădene. Gimnaziul (cu istoricul, edificiul, mobilierul și mersul instrucțiunii). Organe superioare, afaceri administrative, disciplină și examene. Mijloace de învățământ: manuale, bibliotecă, colecțiuni, fonduri și fundații, societatea școlărilor. Personalul didactic: directori, profesori, cateheti, medici. Elevii. Lista maturisanților dela 1871—1913. Pedeli, servitori. Bibliografie. — Volumul, tipărit la Bistrița în tipografia cu motor G. Mathei, are și 17 ilustrații reușite, și anume: Vechiul și noul edificiu gimnazial, Profesorii răposați și actuali ai gimnaziului, învățătorii și învățătoarele școlii elementare fundaționale, Bibliotecile, Părți din colecțiunea pentru științe naturale și din colecția de fizică, Sala de desemn, Steagul gimnaziului, și altele. — Prețul volumului: 5 coroane. De vânzare la toate librăriile.

Teatru.

(x) A doua reprezentație clasică în stagiunea actuală s'a ținut alături de Sămbăta, când s'a jucat tragedia lui Grillparzer „Ale mării și ale iubirii valuri”.

O scurtă conferență introductoare, după bunul obicei adoptat la prima reprezentație clasică, n'ar fi trebuit să lipsească nici Sămbăta seara dela o piesă ascultată și de tinerimea școlară.

Publicul poate ar fi dorit să afle ceva despre vechea legendă, care în forme clasice cântă iubirea celor doi tineri Hero și Leandro, și despre poetul grec necunoscut al anticității, de unde își are subiectul și tragedia în 5 acte scrise de poetul liric și dramatic din Austria.

Teatrul sibian, care de vreo trei ani n'a mai jucat drama aceasta, a studiat-o acuma din nou. A și izbutit să înfățișeze cu destul farmec toată acțiunea ce se petrece în jurul iubirii, care a săgetat inima preotesei Afroditiei și a frumosului voinic dela Abydos.

Rotul cel mai greu, al preotesei Hero, l-a ținut dsoara E. Norden, care în scenele sgduitoare a știut să dea o creațiune acceptabilă din toate punctele de vedere; scenele de gingășie se potrivește cevaș mai puțin cu temperamentul rezolut al artistei.

Celelalte roluri au fost încredințate earăși în bune mâni. Dl Wonger, ca Leandro care în fiecare noapte, pe senin și pe furtună, înoată Hellespontul ca să vadă pe Hero; apoi dnii Thiele și Olden, unul ca mare preot, al doilea ca amic al lui Leandro, în sfârșit dsoara E. Halub, în serviciul preotesei, au contribuit cu toții ca reprezentația să aibă efectul dorit.

Duminecă, după amiază și seara, s'au jucat operele: Orfeu în infern și Bărbatul care rade; astăzi Luni, se da întâia oară comedia în 3 acte Un străin distins, Marți: a treia oară opereta Bărbatul care rade.

Nr. 721/1913.

(323) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățătoriu dela școala confesională gr.-or. română din comuna Corbi, protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului se scrie prin aceasta concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salariul fundamental de 1200 coroane anual, și anume 500 coroane din cassa bisericească, iar restul din ajutorul dela stat, 20 coroane pentru cvartir și grădina în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să și subțeară cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr.-or. al Avrigului (posta Avrig Felek, Szbenvármegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta la biserică, spre a cânta și face cunoștință cu poporul.

Dela concurenții se cere prelungă daturințele impuse prin lege și regulamente, ca să conducă elevii în Dumineci și sărbători la biserică și se cânte cu ei răspunsurile la sf. liturgie.

Avrig, 30 Octombrie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 14450 11er.

(320) 1-3

CONCURS.

În scopul conferirii de stipendii și ajutoare din fundațiunea „Andronic“ pe anul 1914 se publică concurs:

1. Pentru învățacei de orice meserie.
2. Pentru sodalii eliberați în decursul anului 1913.

3. Pentru sodalii cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre deservirata de a putea deveni măestri. Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului ori fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat: câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserii?

Concurenții pot fi numai Români ortodoxi, născuți în arhidieceza Transilvaniei. În special au să dovedească:

I. Învățăcei:

a) că au împlinit anul a 12-lea al etății;
b) că au cercetat școala populară, ori altă școală superioară;
c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);
d) adevărata dela măestrul despre sporul ce-l arată în meserie, despre diligință și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cererea în original sau copie autenticată.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învățacei în anul 1912, ceace vor dovedi prin atestatul autorității industriale art de lege XXVI din 1884 §. 67);
b) că au purtare bună și fac spor multămitor ceace o vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărata dela măestrul;
c) ceice vor dovedi, că sunt membrii ai vreunei reuniuni de meseriași, și că cunosc mai multe limbi vor fi preferați.

III. Sodalii cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) se aibă certificatul de măestrul;
b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de căf, ceace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărata dela măestrul la cari au lucrat;
c) în cerere să arete anume locul unde voește să se așeze ca măestrul, ce fel de mijloc mai au pentru de a începe meseria pe socotala lor;
d, să dovedească cu atestat dela oficiu parohial, că cercetează biserică și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate Consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1913 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale cari se vor aplica ca învățacei la sculptura de emn, bărdășit și zădărit, sau vor fi aplicați deja ca învățacei, ori ca sodali în aceste meserii și vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai marișoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele întrate după termin nu se vor lua în considerare. Sibiu, la 4 Noembrie 1913.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5016/1913

(321) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de vicenotar în comuna Toporcsa. (cercul Szerdahely, comitatul Szeben), dotat cu 1000 cor. salar anual prin aceasta public concurs și provoc pe reflectanții la acest post, a-și înainta cererile lor instruite coform §. 6. art. I. din 1883, respective §. 3. art. XX din 1900 și cu atestatele despre serviciile lor, până în 8 Decembrie 1913.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbei românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va difige ulterior. Szerdahely, la 18 Noembrie 1913.

Prîmpretorul cercual:

Dr. Bruckner.

Somare.

Pe baza § ului 9 al statutelor în virtutea §-ului 170 al articolului de lege XXXVII din 1875 proprietarul acțiunilor Nr. 1308 și 1309 ale institutului de credit și economii societate pe acții „Zagneana“ prin aceasta este provocat, ca în termen de 30 zile să solvească rata restantă după acestea acțiuni, dimpreună cu toate accesoriile (câți alfel acțiunile se vor considera de nimicite și în contra lui se va purcede în sensul § ului 171 al legii comerciale.

(318) 2-3

Direcțiunea.

Nr. 411/1913.

(316) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățator, devenit acum vacant, la școala populară a comunei bisericicești gr.-or. Sacătura se publică concurs cu termenul 15 Noembrie 1913 st. v.

Dotarea este: 1000 coroane dela comuna bisericicească din repartiție, iar întregirea recerută din ajutorul cerut dela stat, locuință și grădină.

Doritorii a ocupa acest post să timită rugărie lor concusuale cu documentele recerute la oficiul protopopesc gr.-or. al Câmpenilor (Topánfalva) și să se prezinte poporului spre cunoaștere.

Va fi dator a propune religiuinea, a ținea școala de repetiție și a cânta cu copii la sf. liturgie.

Câmpeni, 31 Oct. 1913.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 872/1913 protbit.

(319) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățatoresc dela școala confesională gr.-or. română din Hașfalau (Héjjasfalva) protopresbiteratul tractului Sighișoara, se scrie concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1200 coroane, din cari 600 coroane din cassa bisericească, iar restul de 600 coroane dela stat, eventual din centru, cvartir în edificiul școlaei, și relut de grădina 20 coroane.

Pe lângă daturințele impuse prin lege, învățătorul ales este obligat a instrui și conduce ele în serviciile divine în Dumineci și sărbători, și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferilor de vară.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arata deservirata în cântări și tipie, și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concusuale instruite conform normelor în vigoare să se aștearnă subscrisele oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sighișoara, 3/16 Noembrie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Pentru oase slabe.

Copii cari se înspăimântă de luarea oleiului de pește arată deosebită plăcere pentru Emulsiunea Scott. Acest motiv îndeamoă pe medici să prescrie Emulsiunea Scott în locul oleiului comun de pește, ca mijloc de întărire a osului. Emulsiunea Scott imprimată, multămită compoziției din substanțe necesare pentru formarea oaselor mare putere pentru dezvoltarea tinărului Organism. Copii încep curând a sta în piciorușe și fug repede siguri și veseli.

De aceea decideți-vă a da copiilor palizi și debili Emulsiunea Scott, ce se mistue așa de ușor și care le face fața transăfirie și îi face sănătoși și voioși. — Inșă numai Emulsiunea Scott și nu alta.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil la Scott & Bowne Viena VII, cu provărea la acest ziar și primiți print'o apotecă o sticlă de probă.

Se caută

un administrator

bun, peste 30 ani, înșurat, pentru moșia lângă București, având școală de agricultură și bune certificate de practică. Oferte la N. Fürst, București, Strada Dionisie 48.

(322) 1-5

Aviz.

☞ Să sprijinim arta română. ☜

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce-am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de multumire

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

(46) 90

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Vasilie Ban,

mare magazin de ghete la „Cisma mare roșie“
SIBIU strada Oanei (Burgergasse) Nr. 7 SIBIU
și
filiala „Emir“, strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 16
cu prețuri ieftine.

Prețurile:

Ghete de copii Chevreaux și Box ori Kalv, Nr. 20-25	=	K 3-4
Ghete de copii	"	26-28 = 4-5
Ghete de copii	"	29-34 = 5-7
Ghete de băieți	"	35-39 = 7-9
Ghete jum. p. dame	"	4-14
Ghete inalte p. dame	"	8-14
Ghete de lucru p. bărbați, exee. dur. de Kalv ori wicks	"	7-
Ghete cu țug ori șirete p. bărbați în Chevreaux ori box	"	9-50
Ghete cu nasturi ori Ideal p. bărb.	"	10-
Ghete de ale lui Kobrak	"	14-
Ghete Oslaria	"	12-
Ghete americane	"	13-
Ghete veritabile americane, cu șirete ori nasturi	"	16-
Ghete de piele de Antilope p. bărb. în toate colorile	"	20-

Mare asortiment în

ghete de vară sure din piele de cerb cu șireturi întregi și jumătăți pentru dame, bărbați și copii cu pețurile cumpărării de cor. 5-50, 7-50, 9-50 și 12-50.

Principiul meu e: câștig puțin — și învârtire mare!
In zile de sărbătoare și Duminecile am înainte de amezai până la 10 oare deschis. (89) 35-

